

memo

Addendum bij ontwerp Nationaal Waterplan

Geachte lezer(es),

Bij het ontwerp Nationaal Waterplan behoort een PlanMER en een Passende Beoordeling. Deze documenten zijn na elkaar vastgesteld in de Ministerraad. In dit addendum staan de conclusies uit de PlanMER en de Passende Beoordeling en de doorwerking daarvan in het ontwerp Nationaal Waterplan. Op basis van de wettelijke bepalingen in de MER-wetgeving is bepaald welke onderdelen van het ontwerp Nationaal Waterplan planMER-plichtig zijn. Deze onderdelen zijn tevens onderworpen aan een passende beoordeling. Op basis van de resultaten van het planMER en de passende beoordeling zijn de conclusies bepaald. Deze conclusies worden samen met het ontwerp Nationaal Waterplan, het planMER en de passende beoordeling ten behoeve van de inspraak ter visie gelegd.

De conclusies zijn als volgt:

Verdediging van de kust.

Zowel het in stand houden van de kustlijn door natuurlijke zandsuppleties als een eventuele kustuitbreiding scoren voor een groot deel neutraal tot positief in het planMER. Tevens worden binnen de planperiode voor suppleties op de kust geen significante effecten op Natura 2000-gebieden verwacht.

Deze conclusie vereist geen aanpassing van de teksten in het Nationaal Waterplan.

Extra piekafvoeren van de rivieren Rijn en Maas.

Als referentiesituatie is uitvoering van Ruimte voor de Rivier en de Maaswerken genomen. Voor de langere termijn is thans als enige activiteit het reserveren van ruimte voorzien om piekafvoeren tot 18000 m³/s resp. 4600 m³/s te kunnen afvoeren. Het reserveren van ruimte zelf levert binnen de planperiode geen significant negatieve effecten op voor Natura 2000-gebieden. Echter, voor de langere termijn wordt wel ruimte geboden aan maatregelen om de extra piekafvoeren op te kunnen vangen. Negatieve gevolgen voor natuur, als gevolg van deze maatregelen, zijn dan niet uit te sluiten. Dit geldt ook voor cultuurhistorie en archeologie. Bij vervolgbesluitvorming zal aan het vermijden,

mitigeren of compenseren van deze negatieve gevolgen verder aandacht moeten worden besteed.

Deze conclusie vereist geen aanpassing van de teksten in het Nationaal Waterplan.

Flexibel peilbeheer en peilverhoging IJsselmeer.

Flexibel peilbeheer en zeker een peilverhoging in het IJsselmeer heeft mogelijke negatieve effecten voor natuur, landschap en leefomgeving. Tevens heeft het significante effecten op Natura 2000-gebieden, zelfs bij een relatief geringe stijging (vanaf ca. 10 cm). In het ontwerp Nationaal Waterplan is voor 2012 aangekondigd het nemen van een flexibel peilbesluit op korte termijn. Dit kan alleen als in de periode 2009-2012 wordt nagegaan wat ervoor nodig is om deze effecten te voorkomen / mitigeren. Dit geldt ook voor keuzes voor peilopzet op langere termijn.

Concreet betekent dit dat ten behoeve van het besluit in 2012 een nadere passende beoordeling dient te worden uitgevoerd. Op basis van de inzichten die in 2009 worden opgedaan zullen de teksten met betrekking tot het aangekondigde flexibel peilbesluit in het definitieve Nationaal Waterplan worden aangepast.

Ruimtelijke keuzes IJsselmeergebied.

Het geven van beperkte ruimte voor buitendijkse ontwikkeling heeft mogelijke negatieve effecten op natuur en landschap. Aan de andere kant liggen er kansen voor ontwikkeling ervan zoals ook aangekondigd in het ontwerp Nationaal Waterplan. Significante effecten op Natura 2000-gebieden in het Markermeer-IJmeer kunnen niet worden uitgesloten. Het is daarom noodzakelijk om een aanvullende passende beoordeling op te stellen op basis van de verdere ruimtelijke uitwerking van de buitendijkse ontwikkeling in het Markermeer-IJmeer. Dit hoeft niet in het kader van het ontwerp Nationaal Waterplan. Op basis van de doelstellingen van het watersysteem is tegen de voorgestelde buitendijkse ontwikkeling namelijk geen bezwaar. Nadere besluitvorming vindt plaats in het kader van de *Rijksbesluiten Amsterdam-Almere-Markermeer* (RAAM) en zal resulteren in de samenhangende principebesluiten over onder andere de *Schaalsprong Almere*, de *Openbaarvervoerbinding Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad* (OV-SAAL) en de *Toekomstagenda Markermeer-IJmeer*.

Een tweede ruimtelijke keuze die beoordeeld is, is het plaatsen van windturbines langs de nieuwe dijken rond het IJsselmeer conform de Nota Ruimte. De keuzes voor de locaties scoren neutraal tot positief, behalve op natuur. Omdat significant negatieve effecten op Natura 2000 gebieden niet zijn uit te sluiten, dient bij de verdere uitwerking en besluitvorming op projectniveau een meer gedetailleerde passende beoordeling te worden uitgevoerd.

Deze conclusie vereist geen aanpassing van de teksten in het Nationaal Waterplan.

Natuurlijke estuariene processen Zuidwestelijke Delta.

De belangrijkste maatregel voor de planperiode is de verzilting van het Volkerak-Zoommeer in combinatie van het regelen van de zoetwatervoorziening voor de gebruikers. Deze maatregel scoort positief.

Ook het langetermijnperspectief van herstel van de estuariene dynamiek scoort positief tot zeer positief op klimaat, water, natuur en leefomgeving. Voor het Volkerak-Zoommeer zijn de natuurdoelstellingen voor Natura 2000 nog niet vastgesteld. In dit geval is zowel de mogelijkheid van zoet als zout nog opengehouden, ook naar de Europese Commissie. Indien gekozen wordt voor zout, zullen hierop toegesneden instandhoudingdoelstellingen nog moeten worden geformuleerd. Verzilting en herstel van enige dynamiek hebben in dit geval positieve effecten op de natuur.

Deze conclusie vereist geen aanpassing van de teksten in het Nationaal Waterplan.

Ruimtegebruik Noordzee

Belangrijke nieuwe planMER-plichtige activiteiten zijn intensivering van de zandwinning voor supplementies en het vaststellen van (zoek)gebieden voor windenergie. Zandwinning heeft geen belangrijke negatieve milieueffecten en geen significante effecten voor Natura 2000-gebieden.

Aanleg en gebruik van windturbineparken kunnen negatieve effecten hebben op natuur en enkele gebruiksfuncties zoals scheepvaart en beroepsvisserij. Voor Natura 2000-gebieden worden significante effecten verwacht, vooral door het heien van de windturbines en het effect op vogels van de werkende turbines. Omdat de precieze locatie van de windturbines binnen de vier gebieden nog verder wordt uitgewerkt, is het niet mogelijk thans precies aan te geven wat de 'overall' effecten zijn. Wel is een goed eerste beeld ontstaan van de mogelijke effecten in de gebieden.

In vervolg op dit eerste beeld zal het rijk voor de windenergiegebieden een nadere verdieping uitvoeren, waarin onder andere onderzoek wordt gedaan naar eventueel medegebruik door visserij en recreatie, onzekerheden ten aanzien van mariene ecosysteem, afstemming plaatsvindt met olie- en gaswinning en uitvoeringsprotocollen worden ontwikkeld voor het zo milieuvriendelijk mogelijk bouwen in de verschillende gebieden en het omgaan met onzekerheden daarbij met betrekking tot het mariene ecosysteem. Op basis hiervan dient in de projectMER voor een vergunningaanvraag voor een concreet windturbinepark nader op de genoemde punten te worden ingegaan ten behoeve van de besluitvorming over de precieze inrichting van de windturbineparken, de wijze van aanleg en over te nemen monitorings- en beheermaatregelen.

Deze conclusie vereist geen aanpassing van de teksten in het Nationaal Waterplan.

gevolgen voor het ontwerp Nationaal Waterplan

Bij de resultaten uit zowel het planMER als de Passende Beoordeling voor het ontwerp Nationaal Waterplan is het volgende onderscheid aangebracht tussen

besluiten en voornemens, en tussen zaken die spelen in de planperiode tot 2015 en zaken die spelen in de streefperiode na 2015:

- Voor besluiten binnen de planperiode zijn alle stappen van de PB geheel doorlopen en zijn daar conclusies aan verbonden voor de tekst van het Nationaal Waterplan. Op één uitzondering na (peilbesluit IJsselmeer in 2012) leidt het niet tot tekstaanpassing van het ontwerp Nationaal Waterplan.
- Als het gaat om voornemens is het ontwerp Nationaal Waterplan alleen agenderend. In deze gevallen is bij het PlanMER wel gekeken naar alternatieven, maar is in de PB de 'ADC-toets'¹ niet doorlopen omdat er nog te veel onduidelijkheid is over de exacte uitvoering of locatie, en daarmee over de effecten die zich kunnen voordoen.
- Ten slotte kan het gaan om voornemens na de planperiode (na 2015). Hiervoor is de passende beoordeling ook agenderend ingezet, omdat er op verschillende onderdelen nog nader onderzoek gedaan wordt of omdat de effecten nog niet voldoende scherp in beeld gebracht kunnen worden.

Alle zaken waarover in dit ontwerp Nationaal Waterplan wordt besloten zijn dus voorzien van een planMER en Passende Beoordeling.

Er is één onderwerp waarop de tekst in het ontwerp Nationaal Waterplan wordt aangepast, dat betreft het peilbesluit voor het wijzigen van het zomerpeil van het IJsselmeergebied. De huidige tekst die aangeeft dat dit besluit in 2012 gepland is, wordt nu gewijzigd in het uitzoeken en uitwerken van alle noodzakelijke stappen om in 2012 een besluit te kunnen nemen.

¹ Als er sprake is van significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden moet de *ADC-toets* doorlopen worden. Deze houdt in: zijn er geen alternatieven; zijn er dwingende redenen van groot openbaar belang; worden de nodige compenserende maatregelen getroffen?